
POLGLASNIK V SLOVENSKEM SPONTANEM GOVORU PREBIVALCEV OBALE

Prispevek predstavlja rezultate instrumentalne analize polglasnika v spontanem govoru obalnih govorcev. Meritve polglasnika so primerjane z meritvami samoglasniškega sistema slovenščine v zamejstvu in italijanščine (saj so to ozemeljsko najbližje meritve) ter z meritvami samoglasniškega sistema standardne slovenščine. Že rezultati perceptivnih analiz za samoglasniški sistem obalnega govora nakazujejo, da se predvideni polglasnik v govoru obalnih govorcev ne uresničuje v vseh kategorijah enako in da lahko variira tudi pri istem govorcju. Zato smo posebej analizirali izgovor posameznih govorcev in izgovor glede na kategorije pojavljanja polglasnika po Slovenskem pravopisu (2001), Slovenski slovnici (2000) in Slovenski zborni izreki (2003).

Ključne besede: spontani govor, sredinski glasovi, polglasnik, Obala, instrumentalna analiza

1 Uvod

Namen članka je poskušati ugotoviti, ali in v čem se polglasnik, ki ga v spontanem govoru izgovarjajo prebivalci Obale, razlikuje od izgovora polglasnika v raziskavah slovenskih jezikoslovcev, ki obravnavajo pretežno govor iz osrednje Slovenije in v slovenskem zamejstvu. V ta namen smo v korpusu spontanega govora analizirali polglasnike in meritve primerjali z že obstoječimi meritvami slovenskega samoglasniškega sistema. Prve ugotovitve nakazujejo na precej neenoten izgovor, saj lahko nastajajo velike razlike v formantnih vrednostih, ki kažejo na različen položaj jezika pri tvorbi polglasnika v določenih kategorijah, in sicer tako pri posameznem govorcju kot tudi glede na analizirane kategorije.

2 Polglasnik v slovenskem standardnem¹ jeziku

Samoglasniški sistem slovenskega standardnega jezika sestavlja osem samoglasnikov – a, široka e in o, ozka e in o, i, u ter polglasnik (Toporišič 2000, Tivadar 2010), Jurgec (2011) pa pri govorcih iz Ljubljane ugotavlja še deveti samoglasnik – srednji nizki a [ʌ]. Toporišič (2000) za izgovor sredinskih glasov ugotavlja, da so z njimi velike težave. V tem prispevku se bomo omejili na polglasnik, za katerega Toporišič meni, da ga »eni /.../ izgovarjajo na mestih, kjer v knjižnem jeziku ni običajen« (Toporišič 1978: 69), kar je deloma značilno tudi za primorske narečne govore.

Toporišič (1975: 13) ugotavlja, da »je/ o formantih slovenskega knjižnega jezika /.../ doslej bolj malo znanega.« Navaja študijo Ilse Lehiste, ki je za polglasnik izmerila vrednosti 450–750 Hz za F1 in 1500–2200 Hz za F2. Toporišič študiji očita, da meritve niso primerne »za zanesljivo sklepanje o slovenskem knjižnem jeziku«, ker je v meritve vključena samo ena izgovorjalka in ker prihaja z obrobja slovenskega jezikovnega območja (Toporišič 1975: 13). V njegovih meritvah pa sodeluje sedem (moških) govorcev pretežno iz osrednjeslovenskega govornega področja, ki besedila berejo (Toporišič 1975: 155–156). Povprečki formantov za polglasnik so 539 Hz za F1 in 1376 Hz za F2 (Toporišič 1975: 193).

Po Petku, Šuštaršiču in Komarjevi (1996) so značilnosti slovenskega samoglasniškega sistema naslednje: samoglasniki so lahko dolgi in kratki (a, i, u), dolgi (oba e-ja, oba o-ja) ali kratki (široka e, o in polglasnik); samoglasniki pa so lahko naglašeni in nenaglašeni. Po njihovih meritvah (v katerih so sodelovali samo trije govorce) so vrednosti polglasnika 456 Hz za F1, 1370 Hz za F2 in 2121 Hz za F3. Polglasnik je vedno kratek, naglas pa na dolžino nima vpliva (Petek, Šuštaršič, Komar 1996: 767–768).

Jurgec (2006) primerja povprečja formantov pri tonemskih in netonemskih govorcih. Pri netonemskih govorcih, kamor spada tudi govor na Slovenski obali, znaša F1 za akutirani polglasnik 502 Hz, za cirkumfektirani pa 497 Hz; F2 za akutirani polglasnik znaša 1378 Hz, za cirkumfektirani pa 1361 Hz (Jurgec 2006: 107). Do podobnih rezultatov meritev pride tudi v raziskavi o natančnosti odčitavanja formantov pri digitalnem spektrografiranju na podlagi LPC-analize (Jurgec 2004: 37), in sicer je F1 pri polglasniku 491 Hz, F2 pa 1230 Hz. »Povprečja meritve formantov so deloma primerljiva z dosedanjimi za slovenščino /.../, preseneča pa (pre)nizek F2 pri

¹ Standardni jezik lahko razumemo na dva načina – kot jezik določene kakovosti, ki jo je treba doseči (standard kot merilo), ali najbolj običajna, splošno uveljavljena različica jezika (standard kot običajnost). Za standardni jezik v prvem pomenu je v slovenskem jezikoslovju pogostejše uporabljen izraz knjižni jezik, pri korpusno usmerjenih slovenskih jezikoslovcih pa prihaja do združevanja obeh pomenov – na podlagi najbolj razširjene rabe (standard kot običajnost) naj bi se posplošilo določeno pravilo in povzdignilo v kakovostno normo (standard kot merilo) (Skubic 2001: 209–210). Za standardni slovenski jezik velja govorcev iz osrednjih področij in za (relativno) formalni govor, ki ima to prednost, da je trditve o njem mogoče tudi izmeriti oz. preveriti (Jurgec 2011: 246–247). V tem prispevku standardni jezik razumemo kot jezik govorcev osrednjeslovenskega področja, ki je opisan in normiran v jezikovnih priročnikih.

/ʔə/, kar je tudi v zvezi z dejstvom, da so bili izbrani primeri iz t. i. obstojne zveze /əɾ/, saj ustreznih drugih primerov v standardni slovenščini ni« (Jurgec 2004: 36).

Tivadar meni, da je »povezanost slovenskega fonetičnega (tudi novejšega) raziskovanja z govorom posameznega oz. posameznih jezikoslovcev in očitno tudi s subjektivnim predvidevanjem, kakšen naj bi (knjižni) govor bil. /.../ Fonetično relevantni podatki morajo biti pridobljeni na podlagi realnega gradiva s pomočjo instrumentalne oz. perceptive analize na zadostnem številu primerov« (Tivadar 2010: 106). Po njegovih meritvah, v katerih gre za enakovredno zastopnost moških (3) in ženskih govorcev² (4), ki sicer prihajajo iz različnih krajev Slovenije, a delajo in živijo v Ljubljani, so povprečja polglasnika pri ženskah 534 (+/- 107) Hz za F1 in 1547 (+/- 183) Hz za F2, pri moških pa 432 (+/- 70) Hz za F1 in 1389 (+/- 169) Hz za F2 (Tivadar 2010: 113).

Tivadarjeva (2004) instrumentalna analiza poleg trajanja samoglasnikov zajame tudi njihovo kakovost, v njej avtor povzema končne povprečke samoglasniških formantov po Toporišiču (1978: 138) in Srebot Rejec (1988/89: 59), ki so za polglasnik: F1 = 539 Hz, F2 = 1376 Hz. Vrednoti pa tudi meritve Petka, Šuštaršiča in Komarjeve (1996: 134); po njihovih meritvah so vrednosti za polglasnik: 456 Hz za F1 in 1370 Hz za F2, pomanjkljivosti raziskave pa so malo govorcev (samo trije), besedila niso natančneje predstavljena, meritve se naslanjajo na Srebot Rejec (1988) in Bezlaja (1939). Tivadarjeve meritve (2004, 2010) ne odstopajo bistveno od že znanega samoglasniškega trikotnika, izjeme so le v primerjavi s Toporišičevimi formantnimi vrednostmi, in sicer je F1 nižji pri polglasniku, F1 in F2 pa pri i, širokem in ozkem e ter u (Tivadar 2004: 40–42), nenaglašeni samoglasniki /e/, /a/ in /i/ pa so kakovostno različni od naglašanih in tvorijo samostojen trikotnik (Tivadar 2010: 112).

Martina Ozbič v svojih raziskavah (1998a, 1998b, 1998c) primerja samoglasniške sisteme ženskih govork iz osrednje Slovenije (»Ljubljančanke, zgornje Dolenjke in spodnje Štajerke brez očitne narečne obarvanosti« (Ozbič 1998c: 125)) in dvojezičnih zamejskih govork iz Trsta, pri katerih je analizirala slovenski in italijanski samoglasniški sistem. Ugotavlja, da si »d/vojezični govorec /.../ v bistvu izgradi svoj poseben artikulacijski vzorec« (Ozbič 1998b: 41), je pa samoglasniški sistem zamejskih Slovencev kljub zelo močnemu vplivu italijanskega samoglasniškega sistema (nabora samoglasnikov tržaških Slovencev in Italijanov sta si bolj podobna kot nabora samoglasnikov tržaških Slovencev in Slovencev, živčih v matični državi) zelo avtohton. Ker je v pričujočem prispevku analiziran polglasnik, povzemamo ugotovitve le za polglasnik: italijanski tržaški govor je brez polglasnika, polglasnik in široki o pa sta enaka v sistemu osrednjeslovenskih in slovenskih zamejskih govork. Izmerjene polglasniške vrednosti za osrednjeslovenski govor so: 566,55 Hz za F1 in 1402,18 Hz za F2; izmerjene polglasniške vrednosti v slovenskem zamejskem/tržaškem govoru pa so: 563,73 Hz za F1 in 1503,47 Hz za F2 (Ozbič 1998b: 37–38). »Skratka, tržaški Slovenci imajo z matičnimi Slovenci skupne le samoglasnike

² Kriteriji za izbiro govorcev so tu jasno opredeljeni (Tivadar 2010: 109), pri drugih raziskovalcih pa le-ti niso vedno tako natančni (gl. Tivadar 2012: 592–593).

široki o, polglasnik (ki ga v italijanskem samoglasniškem sistemu ni, dodala J. V.), naglašeni in nenaglašeni a« (Ozbič 1998b: 47). V raziskavi ni uporabljen spontani, pač pa brani govor, saj je avtorica želela, da so fonemi v enakem fonetskem okolju v vseh primerjanih jezikih.

3 Polglasnik v obalnem³ govoru

Tivadar (2012: 593, 594) meni, da je »/s/ stališča sodobne slovenščine /.../ vprašljiva vnaprejšnja izločevalnost zaradi porekla govorca. Izvor govorca postane relevantnejši pri razlagi določenih fonetičnih značilnosti, ki jih – poleg instrumentalnih analiz – perceptivno preverimo na večjem številu govorcev namesto na osnovi lastnega občutka.«

Obalni govor je bil doslej razisk(ov)an v diplomskih delih študentov Oddelka za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem Mateja Arha in Nike Pavletić ter v delih avtorice prispevka (Volk 2011, 2012a, 2012b o intonaciji, Volk 2015 o sredinskih glasovih). Arh (2014) raziskuje medijski govor, natančneje govor na Radiu Capris. Ta lokalni radio se osredotoča predvsem na območne dogodke in lokalne probleme, za pritegnitev večjega števila poslušalcev in za večjo atraktivnost pa uporablja tudi krajevni govor. V diplomskem delu je raziskan brani govorjeni jezik šestih voditeljev, vsi prihajajo z obalnega območja. Prebrali so izmišljeno novico (gl. Arh 2014: Priloga 1), ki je vsebovala 54 polglasnikov. Voditelji se na branje besedila niso mogli pripravljati, saj so ga dobili šele tik pred pričetkom snemanja, poleg tega jim ni bilo vnaprej razloženo, da je namen raziskave preverjanje izgovora polglasnika, zato na to niso bili pozorni (Arh 2014: 13). Polglasniki so bili analizirani po kategorijah v Slovenski zborni izreki (Šeruga Prek, Antončič 2003: 71–82). Najpogosteje je bil polglasnik izgovorjen v prevzetih besedah (95,8 % primerov), sledijo besede, v katerih polglasnik pri pregibanju izginja (72,22 % primerov), v besedah s korenskim polglasnikom in v sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu besede pa je bil izgovorjen v 66,6 % primerov. V ostalih kategorijah je polglasnika bistveno manj – 22,4 % v priponah in 33,3 % v sklopu zvočnik + zvočnik. Analiza po govorcih je pokazala, da »najslabši« govorec polglasnik izgovarja le v dobrih 31 % primerov, v vseh ostalih besedah izgovarja e. »Najboljša« govorca sta polglasnik izgovorila v dobrih 51 oz. 53 % besed. Pri ostalih govorcih se izgovor polglasnika giblje med 40 in 46 % analiziranih besed (Arh 2014: 23–25).

³ Kot obalni govor pojmujeemo socialno zvrst pokrajinski pogovorni jezik, kot se govori na Primorskem, natančneje v večjih obalnih mestih in okolici, npr. Koper, Izola, Piran (večina govorcev, ki sodelujejo v posnetih pogovorih, prihaja iz Kopra in Izole). »Pogovorni jezik /.../ v določenih govornih okoljih lahko nastaja tudi s sovplivanjem več narečij oziroma govorov /.../« (Škofic-Guzej 1994: 571), kar nedvomno velja za pogovorni jezik Obale, saj sta na tem območju v neposrednem stiku slovenski in italijanski jezik, ki sta tudi uradna jezika.

Pavletić (2015: 13) po ocenah in meritvah F1 in F2 ugotavlja, da sta ozka e in o v izolskem govoru širša od knjižnih ozkih e-jev in o-jev, morda celo od širokih e-jev in o-jev. Za podkrepitev teze pa so potrebne dodatne meritve.

4 Polglasnik v italijanskem jeziku

Canepari (2005: 125) v moderni italijanščini ločuje sedem samoglasnikov, med njimi ni polglasnika. Ravno tako polglasnika ni v opisu tržaškega samoglasniškega sistema (Canepari 2003: 265); zanimivo pa je, da polglasnika ne predvideva niti v opisu slovenskega samoglasniškega sistema (Canepari 2005: 202, 204). Roseano za pokrajinski govor v Furlaniji - Julijski krajini, ki na vzhodu meji na slovenske govore (včasih pa se je govoril tudi v Miljah in Trstu), ugotavlja, da se v besedah, ki vsebujejo naglašeni samoglasnik in r, izgovori dolgi samoglasnik (Roseano 2010 v Carrozzo 2008a: 16, 25).

5 Instrumentalna analiza polglasnika v spontanem govoru obalnih govorcev

Instrumentalne analize polglasnika se naslanjajo na perceptivno analizo v Volk (2015: 821–823). Korpus, v okviru katerega je nastalo gradivo za analizo, je natančneje predstavljen v Volk 2012b. V pogovorih gre za formalni zasebni govorni položaj, pogovor med agenti v turističnih agencijah in (potencialnimi) strankami. V primerjavi s Tivadarjevo raziskavo, kjer »je šlo za čim bolj normativno knjižno izreko – za branje –, kar naj bi bil tisti največji ‘posnetek’ oz. približek knjižni kodifikaciji« (Tivadar 2004: 37) in pretežno brani govor (govor napovedovalcev nacionalnega radia) oziroma za realni knjižni govor, ki je medijsko prepoznaven in vpliven, a nebran (gre za posnetke 17 televizijskih in 12 radijskih oddaj, v katerih so sodelovali govorniki, ki so medijsko in družbeno najbolj vplivni) (Tivadar 2010: 107–109), nas zanima realizacija na določenem geografskem področju v spontanem govoru. Govorniki pred snemanjem pogovorov niso bili seznanjeni s tem, kaj želimo z raziskavo analizirati, zato tudi niso bili pozorni na izgovor. Priporočili smo jim le, naj govorijo čim bolj sproščeno oz. tako, kot govorijo v vsakodnevni uradni komunikaciji, torej v (pokrajinskem) pogovornem jeziku.

Meritve polglasnikov so najprej analizirane glede na posameznega govornika, saj lahko izgovor variira glede na posamezno besedo, govornika ali pokrajinsko različico govora (Canepari 1980, Ozbič 1998c, Volk 2015) oz. v formantnih frekvencah (Jurgec 2006, Tivadar 2010); ker so ženski glasovi v povprečju višji od moških, je smiselna delitev tudi glede na spol. Sledijo analize polglasnikov glede na kategorije, v katerih se pojavlja polglasnik po Toporišiču (2000), Slovenskem pravopisu (2001) ter C. Šeruga Prek in E. Antončič (2003).

Meritve so bile izvedene s programom za računalniško označevanje in analizo govora Praat (Boersma, Weenink 2017). Označevanje predvidenih polglasnikov je bilo ročno. Za vsak predviden polglasnik smo beležili F1 in F2, ostalih formantnih

frekvenc nismo beležili, nanje namreč običajno lažje vplivajo npr. individualne značilnosti govorca (Jurgec 2006: 15). Nato smo izračunali razmerje med F1 in F2, saj so »absolutne vrednosti (fonemov) namreč pregraba oblika določevanja fonemov, pa tudi zelo variabilna. Formanti so namreč odvisni od osnovnega tona, od spola govorca, od inherentne frekvence vokala, pozicije v besedi, stavku« (Ozbič 1998c: 125). Meje samoglasnika smo določali s pomočjo oscilograma in sonograma, preverjali in določali smo jih z večkratnim poslušanjem.

5.1 Analiza glede na govorca

Analiza je zajela govor 15 oseb, 4 osebe so bile moškega spola (A3, S4, S7, S8), 11 pa ženskega (A1, A2, A4, A5, S1, S2, S3, S5, S6, S9, S10). Vse osebe stanujejo v enem od obalnih mest ali v zaledju (v občinah Izola, Ankaran ali Koper), večina jih je tam tudi rojena, izjema je oseba A2, ki je priseljena iz osrednje Slovenije. Večina (12) govorcev je dvojezičnih, govorijo slovenski in italijanski jezik, italijanščine so se naučili iz risank, popevk, pravljic ipd., torej še pred formalnim izobraževanjem v osnovni ali srednji šoli. Ostali trije govorci so enojezični govorci slovenskega jezika. Največ govorcev (10) je starih med 30 in 44 let, 4 med 15 in 29 let in eden nad 45 let. Zaradi varovanja osebnih podatkov so govorci označeni s črkami in številkami, in sicer agenti v turističnih agencijah z oznakami A1–A5, stranke, ki so klicale v turistične agencije, pa z oznakami S1–S10. V 12 posnetkih smo za analizo uporabili 133 primerov. Izločili smo primere, pri katerih je analiza onemogočena zaradi prekrivnega govora, slabše kakovosti posnetka, šumov v ozadju ali zaradi reduciranega izgovora (npr. *konec* za *konec*, *sendeset* za *sedemdeset* ...).

govorec*	povprečne vrednosti F1 za polglasnik	povprečne vrednosti F2 za polglasnik	povprečne vrednosti F2-F1 za polglasnik
A1	571	1336	765
A5	554	1012	458
S1	612	1488	876
S2	751	1457	706
S3	533	1392	859
S5	521	1222	700
S6	597	1448	851
S9	614	1541	927
S10	544	1491	947
skupno	588,5	1376,33	787,83

Tabela 1: Povprečne vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik pri ženskih govorkah.

* Pri govorki A4 ni polglasnika v tem položaju.

govorec*	povprečne vrednosti F1 za polglasnik	povprečne vrednosti F2 za polglasnik	povprečne vrednosti F2-F1 za polglasnik
A3	446	1269	823
S4	538	1132	594
S7	586	1231	645
skupno	523,33	1210,6	687,27

Tabela 2: Povprečne vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik pri moških govorcih.

* Pri govorcu S8 ni polglasnika v tem položaju.

Po perceptivnih analizah (Volk 2015: 821–823) se polglasnik najbolj dosledno izgovarja v *položaju ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje*, v istem položaju (z izjemo besede *dežek*) polglasnike »iz t. i. obstojne zveze /ər/, saj drugih ustreznih primerov v standardni slovenščini ni – velika večina jih je namreč variantnih po mestu naglasa ali se izgovarjajo z /ε/« meri tudi Jurgec (2004: 35–36). Zato smo za te položaje izmerili F1 in F2 ter izračunali razmerje F2-F1 za vsakega govorca posebej ločeno po spolu. Podatki o povprečnih vrednostih F1 in F2 ter razmerja F2-F1 so zbrani v tabeli 1 za ženske govorce in v tabeli 2 za moške govorce.

5.2 Analiza glede na kategorije predvidenega izgovora polglasnika po Slovenski slovnici in Slovenskem pravopisu, dopolnjeno po Slovenski zborni izreki

Toporišič (2000: 56–59) in Slovenski pravopis (2001: 81–86) polglasnik predvidevata pri naslednjih kategorijah:

1) v nekaterih korenih in morfemih, 2) pred končnico -ø nezložnih osnov, pri samostojnih nezložnih morfemih in kraticah iz samih soglasnikov, 3) pred r, ki ni ob samoglasniku (zapisuje se ga le pred končnim r), 4) pri priponah -c, -k, in -n, 5) v pedsamoglasniškem sklopu nezvočnik + zvočnik, ko polglasnik pride v položaju na koncu besede ali pred soglasnikom iste besede, 6) v sklopu dveh zvočnikov, ko polglasnik iz položaja pred samoglasnikom pride v položaj na koncu besede ali pred soglasnik, in 7) ki se ga v soglasniških sklopih ne piše ali pa ga v njem ni. Dopolnjeno po C. Šeruga Prek in E. Antončič (2003: 71–82) polglasnik analiziramo v naslednjih kategorijah: 1) v korenskih besedah, 2) ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje, 3) pred samostalniško pripono -k, 4) pred samostalniško pripono -c, 5) pred pridevniško pripono -k, 6) pred pridevniško pripono -n, 7) v sklopu zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom, in sicer a) v zaimku s pripono -en ter b) v pridevniku moškega spola v mestniku ednine, 8) v sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom, in sicer a) v samostalniku moškega spola v imenovalniku in enako glasečem se tožilniku ednine, b) v priponi -tev, c) v priponi -elj ter č) ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem, 9) v tvorjenkah s

sklopom nezvočnik + zvočnik, in sicer posebej pri a) tvorjenkah s števnikom osem ter b) tvorjenkah s števnikom sedem, in 10) v prevzetih besedah.

Za vsakega govorca smo glede na analizirane kategorije izdelali tabelo (tabele 3–16) s primeri besed, v katerih je v standardni slovenščini predviden izgovor polglasnika, ter vrednostmi F1, F2 in razmerja F2-F1. Meritve smo primerjali s povprečno vrednostjo F1 in F2 govorca, izjemoma smo za povprečje upoštevali skupno povprečje vseh ženskih oz. moških govorcev, če pri govorcu ni polglasnika v položaju ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje.

5.2.1 *Govorec A1* je ženskega spola, povprečne vrednosti polglasnika v njenem govoru so 571 Hz za F1 in 1336 Hz za F2. Povprečna vrednost F1 je najbližja povprečni vrednosti M. Ozbič za slovenski zamejski govor (563,73 Hz). F1 najbolj odstopa od povprečne vrednosti v *položaju ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem* – enkrat je v besedi *dober* (beseda je izgovorjena dvakrat) F1 430 Hz, kar je blizu meritvam ozkega e-ja pri M. Ozbič za osrednjeslovenski govor (422,55 Hz) in Tivadarja (429 Hz), torej je polglasnik izgovorjen višje v ustni votlini. V *tvorjenki s sklopom nezvočnik + zvočnik*, besedi osemnajstih, pa je F1 kar 702, v meritvah M. Ozbič za slovenski zamejski govor je ta vrednost blizu F1 širokega e-ja (713,07 Hz) oziroma govorec A1 v tem položaju polglasnik izgovori nižje.

Povprečna vrednost F2 je podobna kot pri Toporišiču (1376 Hz), Jurgcu (za akutirane polglasnike 1378 Hz) ter Petku, Šuštaršiču in Komarjevi (1370 Hz). Večina F2 ne glede na analizirane kategorije je nižjih od povprečja, kar kaže na izgovor bolj zadaj v ustni votlini, najnižji je v *tvorjenki s sklopom nezvočnik + zvočnik*, v besedi *sedeminosemdeset*, kjer je 906 Hz. F2 je višji v *položaju ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje* (četrti (1586 Hz), četrtega (1421 Hz)), in *pred samostalniško pripono -k* (1650 Hz), torej je izgovorjen bolj spredaj v ustni votlini.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
korenski polglasnik	čem	463	1076	613	
	sem (4) ⁴	570	1210	640	
	zraven	647	1334	687	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	četrtga (2)	555,5	1421	865,5	
	četrti	629	1586	957	
	odprla	561	1146	585	
	prvi	562	1160	598	
	grških	509	1223	714	
	Krku	667	1159	492	
	z zajtrkom	527	1577	1050	
pred samostalniško pripono -k	ponedeljek	496	1650	1154	
sklop zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	zaimек s pripono -en	kakšen	656	1331	675
	pridevnik v M ed.	v glavnem	514	1157	643
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	samostalnik m. sp. v I (T) ed.	teden	534	1089	555
pripona -tev	nastanitev	581	1582	1001	
	nočitev (2)	450	1322	872	
ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	center (2)	522	1487,5	965,5	
	dober (2)	476	1388,5	912,5	
tvorjenke s sklopom nezvočnik + zvočnik					
tvorjenke s števnikom 8	osemnajstih	702	1284	582	
	sedeminosemdeset	527	906	379	
	petinosemdeset	540	1031	491	
	štiristo devetinosemdeset	461	1695	1234	
tvorjenke s števnikom 7	sedemindvajsetega	530	1288	758	
	sedeminosemdeset	470	1051	581	

Tabela 3: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu A1.⁴

5.2.2 *Govorec A3* je moški, povprečna vrednost polglasnika v njegovem govoru je 446 Hz za F1 in 1269 Hz za F2, kar je najbližje meritvam Petka, Šuštaršiča in Komarjeve (456 Hz za F1 in 1370 Hz za F2). F1 najbolj odstopa *pred samostalniško pripono -c*, in sicer je v eni od meritev polglasnik v besedi konec 335 Hz, kar je blizu F1 ozkega e pri Jurgcu (343 Hz), Petku, Šuštaršiču in Komarjevi (387 Hz) ter Tivadarju (397 Hz), kar nakazuje na izgovor višje v ustni votlini. V *tvorjenki s sklopom nezvočnik + zvočnik*, osemindvajsetega, F1 meri 706 Hz, podobne so samo meritve M. Ozbič za zamejski izgovor širokega e-ja (713,07 Hz, naj pa poudarimo, da so to vrednosti za ženske govorko), polglasnik je torej izgovorjen nižje. Zelo nizka je vrednost F1 v kategoriji *ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje* v besedi držat (358 Hz), kar lahko razumemo, da gre za (umično)

⁴ Številka v oklepaju pomeni število ponovitev iste besede. V tem primeru so zapisane povprečne vrednosti.

naglašeni polglasnik, izgovorjen je višje. V isti kategoriji izstopa tudi izgovor besede Grčija (533 Hz), ko je polglasnik izgovorjen nižje. V *sklopu zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom*, v *zaimku s pripono -en*, kakšen, ki ga govorec izgovori dvakrat, je razlika med obema F1 102 Hz (v enem primeru je 422 Hz, v drugem primeru pa 524 Hz), torej je glede na povprečno vrednost enkrat izgovorjen višje, drugič pa nižje.

F2 močno odstopa v *tvorjenki s sklopom nezvočnik + zvočnik*, sedemindvajsetega, kjer meri 1644 Hz, podobno kot M. Ozbič izmeri za F2 a-ja v slovenskem zamejskem govoru (1516,80 Hz, a gre za ženske govorke).

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
korenski polglasnik	ven	563	1183	620	
	razen	404	1307	903	
	nisem	376	1182	806	
	sem	408	1221	813	
	mesecev	481	1399	918	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	Grčija	533	1392	859	
	prvi (2)	425	1212	787	
	grških (2)	415,5	1273,5	858	
	zvertali	435	1135	700	
	zajtrk	447	1336	889	
	držat	358	1404	1046	
pred samostalniško pripono -c	konec (2)	347,5	1481,5	1134	
pred samostalniško pripono -k	začetek	429	1344	915	
	povratek	473	1500	1027	
sklop zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	zaimek s pripono -en	kakšen (2)	473	1302	829
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	samostalnik m. sp. v I (T) ed.	teden	471	1392	858
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	center (3)	455	1408,3	953,3
		dober (6)	428,6	1243,3	814,7
		sicer	467	1517	1050
tvorjenke s sklopom nezvočnik + zvočnik					
tvorjenke s števnikom 8	osemindvajset osemindvajsetega osemsto (3)	440	1444	1004	
		706	1472	766	
		439,6	1284,6	845	
tvorjenke s števnikom 7	sedemindvajsetega sedemsto (2) sedemsto trideset	423	1644	1221	
		472	1468,5	996,5	
		454	1580	1126	
prevzete besede	Kopenhagen	417	1319	902	

Tabela 4: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu A3.

5.2.3 *Govorec A4* je ženskega spola. Ker v njenem govoru ni polglasnika v položaju ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje, kot povprečja upoštevamo skupna povprečja ženskih govork, torej 588,5 Hz za F1 in 1376,33 Hz za F2. F1 je nižji *pred samostalniško pripono -k*, meri 667 Hz, vrednost je najbližja vrednosti M. Ozbič za osrednjeslovenski govor (835,6 Hz), meritve pa kažejo na višji položaj jezika pri izgovoru.

V isti kategoriji, *pred samostalniško pripono -k*, izstopa tudi vrednost F2, ki je 1685 Hz in je višja tudi od meritev M. Ozbič za polglasnik v zamejskem govoru (1503,47), bliža se povprečni vrednosti širokega e-ja (1913,60 Hz), torej je polglasnik izgovorjen bolj spredaj v ustni votlini.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
pred samostalniško pripono -k	trenutek	667	1685	1018	
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove					
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	dober	570	1235	665

Tabela 5: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu A4.

5.2.4 *Govorec A5* je ženskega spola, povprečna vrednost polglasnika v njenem govoru je 554 Hz za F1 in 1012 Hz za F2. Vrednost F1 izstopa *pred samostalniško pripono -k*, kjer meri 438 Hz in se bliža vrednosti ozkega e-ja v meritvah M. Ozbič za osrednjeslovenski govor (412,80 Hz), Tivadarja (429 in 443 Hz) in Toporišiča (451 Hz) oz. gre za višji položaj jezika pri izgovoru. V isti kategoriji, *pred samostalniško pripono -k*, izstopa tudi F2, ki meri 1470 Hz, polglasnik je izgovorjen bolj spredaj.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	prvi	554	1012	458	
pred samostalniško pripono -k	trenutek	438	1470	1032	
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	dober	514	1196	682

Tabela 6: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu A5.

5.2.5 *Govorec S1* je ženska, v njenem govoru je povprečna vrednost polglasnika 612 Hz za F1 in 1488 Hz za F2. F1 je nižji *v korenskih polglasnikih*, sem (460 Hz) in čem (429 Hz), v primerjavi z meritvami M. Ozbič (414,93 Hz), Tivadarja (429 oz. 443 Hz) in Toporišiča (451 Hz) se približuje ozkemu e-ju oziroma je izgovorjen višje. Od povprečne vrednosti F2 precej odstopa *v korenskem polglasniku*, v primeru sem, kjer meri 1102, torej je glede na položaj v ustni votlini izgovorjen bolj zadaj. Bolj spredaj pa je izgovorjen *v sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu osnove v priponi -tev*, kjer meri 1595 Hz.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1
korenski polglasnik	sem čem	460 429	1102 1565	642 1136
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	četrtga	612	1488	876
sklop zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom				
	zaimek s pripono -en kakšen	519	1437	918
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom				
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	598	1437	839
	pripona -tev namestitev nastanitev	510 526	1388 1595	878 1069

Tabela 7: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S1.

5.2.6 *Govorec S2* je ženska, povprečne vrednosti polglasnika so v njenem govoru 751 Hz za F1 in 1457 za F2. V *korenskem polglasniku* in *ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem*, so vrednosti F1 precej nižje; v besedi sem ustrezajo povprečju za vse ženske govorce in so podobne meritvam M. Ozbič za slovenski zamejski govor (563,73 Hz), Tivadarja (534 Hz) in Toporišiča (539 Hz).

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1
korenski polglasnik	sem	577	1387	810
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	površno	751	1457	706
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom				
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	687	1439	752

Tabela 8: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S2.

5.2.7 *Govorec S3* je ženska, povprečna vrednost polglasnika v njenem govoru je 533 Hz za F1 in 1392 Hz za F2. V ostalih kategorijah so vrednosti F1 višje in se približujejo npr. vrednostim širokega e-ja pri Tivadarju (606 Hz), torej je izgovor predvidenega polglasnika pomaknjen nižje. Pri *tvorjenki s sklopom nezvočnik + zvočnik*, sedemindvajset, zelo odstopa vrednost F2, ki znaša 823 Hz, kar nakazuje na izgovor polglasnika bolj zadaj.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
korenski polglasnik	sem	613	1170	557	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	Grčija	533	1392	859	
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	dober	596	1369	773
tvorjenke s sklopom nezvočnik + zvočnik					
	tvorjenke s števnikom 7 sedemindvajset	623	823	200	

Tabela 9: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S3.

5.2.8 *Govorec S4* je moški, povprečne vrednosti polglasnika v njegovem govoru so 538 Hz za F1 in 1132 Hz za F2. Nekoliko odstopa le *polglasnik ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem* v besedi *dober*, kjer F1 meri 479 Hz in se izgovori nekoliko višje.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	prvi	538	1132	594	
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	samostalnik m. sp. v I (T) ed.	teden (4)	536,75	1559,5	1022,75
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	dober	479	1430	951

Tabela 10: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S4.

5.2.9 *Govorec S5* je ženska, povprečna vrednost polglasnika je 521 Hz za F1 in 1376 Hz za F2. Od povprečja najbolj odstopa nizka vrednost F1 v *sklopu zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom v zaimku s pripono -en*, kakšen, v katerem je enkrat vrednost 440 Hz, torej gre za višji izgovor, pri Tivadarju so podobne vrednosti F1 (429 oz. 443 Hz) značilne za ozki e. V *sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu osnove* v besedi *teden*, ki je izgovorjena dvakrat, je F1 v prvem primeru 486 Hz, v drugem pa 569 Hz, torej je razlika tudi v položaju oz. višini jezika. Od povprečja F2 najbolj odstopa izgovor polglasnika v kategoriji *sklop zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom v zaimku s pripono -en*, ki kaže na izgovor, pomaknjen naprej (F2 = 1071 Hz), in polglasnik v *sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu osnove* v samostalniku *teden*, ki ravno tako kaže na izgovor, pomaknjen bolj proti sprednjemu delu ustne votline (1632,5 Hz).

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	prvomajske	543	1427	884	
	Grčija (2)	515,5	1475	959,5	
	grški	513	1226	713	
sklop zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	zaimék s pripono -en	kakšen (2)	477,5	1071	593,5
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	samostalnik m. sp. v I (T) ed.	teden (2)	527,5	1632,5	1105

Tabela 11: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S5.

5.2.10 *Govorec S6* je ženska, povprečna vrednost polglasnika v njenem govoru je za F1⁵ 597 Hz, za F2 pa 1448 Hz. Od povprečja odstopa vrednost F1 v sklopu *zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom* v zaimku s pripono -en, kakšen, ki znaša 440 Hz in kaže na višji izgovor, po ostalih primerjanih vrednostih je bližje ozkemu e-ju npr. pri Toporišiču (451 Hz), M. Ozbič (1998b) za osrednjeslovenski govor (456 Hz) in Tivadarju (429 oz. 443 Hz).

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	prvega (3)	622,6	1454	831,4	
	prvomajske	519	1431	912	
sklop zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	zaimék s pripono -en	kakšen	440	1372	932
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom					
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	dober	558	1448	890

Tabela 12: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S6.

5.2.11 *Govorec S7* je moški, povprečje vrednosti polglasnika v njegovem govoru so 586 Hz za F1 in 1231 Hz za F2. Od povprečja odstopata meritvi F1 v kategoriji *korenskega polglasnika* v besedi sedem, ki znaša 408 Hz, in v sklopu *nezvočnik + zvočnik na koncu osnove* v besedi teden, ki znaša 444 Hz, kar kaže na višji položaj jezika, vrednosti so sorodne vrednostim ozkega e-ja pri M. Ozbič (412,80 za slovenski zamejski govor in 412,8 Hz za osrednjeslovenski govor) in Tivadarju (443 Hz). Pri vrednostih F2 najbolj odstopa vrednost v kategoriji *sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove* v samostalniku teden, kjer F2 znaša 1611 Hz, kar kaže na bolj naprej pomaknjen izgovor.

⁵ Razlika med vrednostma F1 v besedah je sicer 103,6 Hz, kar predpisujemo razliki v naglašenosti (v besedi *prvi* je polglasnik naglašen, v besedi *prvomajske* pa ne).

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1
korenski polglasnik	danes sedem	508 408	1543 1414	1035 1006
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	(na) Hrvaškem	586	1231	645
pred samostalniško pripono -c	mesec	540	1381	841
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom				
	samostalni m. sp. v I (T) ed. teden	444	1611	1167
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem dober sicer	519 504	1217 1485	698 981

Tabela 13: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S7.

5.2.12 *Govorec S8* je moški, v njegovem govoru ni polglasnika v položaju ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje, zato smo za povprečne vrednosti upoštevali povprečne vrednosti F1 in F2 moških govorcev, torej 523,33 Hz za F1 in 1210,6 Hz za F2, F1 in F2 govorca S8 ne odstopata bistveno od skupnega povprečja moških govorcev.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom				
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem dober	577	1283	706

Tabela 14: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S8.

5.2.13 *Govorec S9* je ženska, povprečna vrednost polglasnika v njenem govoru je 614 Hz za F1 in 1541 Hz za F2. V vseh kategorijah razen v korenskem polglasniku so vrednosti F1 nižje, izgovor je torej bolj zaprt in višji, najbolj pa vrednost izstopa *pred samostalniško pripono -k*, kjer meri 459 Hz in je po meritvah blizu ozkemu e-ju pri Toporišiču (451 Hz), M. Ozbič (422,55 Hz) in Tivadarju (429 oz. 443 Hz). Od povprečne vrednosti F2 najbolj izstopa F2 v *tvorjenkah s sklopom nezvočnik + zvočnik*, v besedi osemsto, ki znaša 1234,5 Hz, gre torej za izgovor, pomaknjen bolj proti zadnjemu delu ustne votline, in F2 v *sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu osnove v priponi -elj*, ki znaša 1979 Hz, torej je polglasnik izgovorjen bolj spredaj.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1	
korenski polglasnik	osem	624	1727	1103	
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	odprto	614	1541	927	
pred samostalniško pripono -k	povratek	459	1607	1148	
sklop nezvočnik + zvočnik na koncu osnove					
	samostalnik m. sp. v I (T) ed.	teden	557	1343	786
	ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem	dober	550	1510	960
	pripona -elj	Neapelj	524	1979	1455
tvorjenke s sklopom nezvočnik + zvočnik					
	osemdevajseti	596	1447	851	
	osemsto	496	1234,5	738,5	

Tabela 15: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S9.

5.2.14 *Govorec S10* je ženska, polglasnik je v njenem govoru izgovorjen le v kategoriji *ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje*, a gre v tem primeru za sekundarno naglašeni polglasnik (besedo *pršle* izgovori z redukcijo i-ja in z umikom naglasa na polglasnik – *pršle*). F1 znaša 544 Hz, kar je nekoliko nižja vrednost kot povprečna vrednost vseh ženskih govork, F2 pa 1491, kar je nekoliko več kot povprečna vrednost vseh ženskih govork.

kategorija	primer iz korpusa	F1	F2	F2-F1
ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje	pršle	544	1491	947

Tabela 16: Vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 v Hz za polglasnik v posameznih kategorijah pri govorcu S10.

V tabeli 17 so zbrane povprečne vrednosti F1 in F2 ter razmerja F2-F1 pri slovenskih jezikoslovcih, s katerimi smo primerjali meritve. Poleg vrednosti za polglasnik navajamo tudi vrednosti za široki in ozki e ter za a, da bi primerjali, ali in katerim vrednostim se približujejo vrednosti polglasnika govorcev Obale.

	polglasnik		ozki e		široki e		a	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Volk (2017) – ženske / moški	588,5 523,33	1376,33 1210,6						
Toporišič (1975)	539	1376	451	1973	585	1849	726	1332
Jurgec (2006) – akut / cirkumfleks	502 497	1378 1361	408 405	2194 2208	592 605	1895 1816	732 731	1268 1232
Jurgec (2004)	491	1230	343	2691	585	2399	642	1118
Petek, Šuštaršič, Komar (1996)	456	1370	387	1916	528	1730	735	1362
Ozbič (1998b) – osrednjeslovenski govor, nenaglašeni / naglašeni e	835,6	1463,3	422,55 431,64	1885,82 2647,64	650,18	2104,73	874,55	1504,73
Ozbič (1998b) – slovenski zamejski govor, nenaglašeni / naglašeni e	563,73	1503,47	412,80 414,93	2211,20 2381,87	713,07	1913,60	881,60	1516,80
Tivadar (2004) – ženske / moški			429 397	2169 2169	606 526	1943 1821	774 603	1578 1324
Tivadar (2010) – ženske / moški	534	1547	443	2201	474	1838	780	1514

Tabela 17: Povprečne vrednosti F1 in F2 pri slovenskih jezikoslovcih.

6 Zaključek

Članek predstavlja rezultate instrumentalne analize polglasnika v spontanem govoru prebivalcev Obale. Kot smo ugotovili v perceptivni analizi (Volk 2015: 823, 826–827), se pri nekaterih govornicah v nekaterih kategorijah kaže tendenca po drugačni artikulaciji polglasnika – višje (glede na vrednosti F1) polglasnik artikulirajo npr. govornice A1, S2 in S4 *ob končnem r-ju, ki se ga zapisuje z e-jem* (dober), govornica A3 *pred samostalniško pripono -c* (konec), govornice S5 in S6 *v sklopu zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikom v zaimku s pripono -en* (kakšen), govornice A4, A5 in S9 *pred samostalniško pripono -k* (trenutek, povratek) ter govornice S1, S2 in S7 *v korenskem polglasniku* (sem, čem, sedem); nižje pa polglasnik artikulirata npr. govornice A1 in A3 *v tvorjenkah s sklopom nezvočnik + zvočnik* (osemindvajsetega). Bolj spredaj v ustni votlini (glede na vrednosti F2) je polglasnik artikuliran npr. *ob r-ju, ki ni ob samoglasniku in se ga ne zapisuje*, pri govornici A1 (četrti, četrtega), *pred samostalniško pripono -k* pri govornicah A1 (ponedeljek), A4 (trenutek) in A5 (trenutek), *v tvorjenkah s sklopom nezvočnik + zvočnik* pri govornici A3 (sedemindvajsetega), *v sklopu nezvočnik + zvočnik na koncu osnove v priponi -tev* pri govornici S1 (namestitev), *v samostalniku moškega spola v imenovalniku (tožilniku) ednine* pri govornicah S5 in S7 (teden) in *v priponi -elj* pri govornici S9 (Neapelj) ter *v sklopu zvočnik + zvočnik na koncu osnove ali pred soglasnikov v zaimku s pripono -en* pri govornici S5 (kakšen). Ker

je analiziranih malo polglasnikov, bo v nadaljnjih raziskavah potrebno povečati njihovo število, vključiti več govorcev, nabor govorcev naj bo uravnotežen glede na spol in starost (v našem korpusu prevladujejo ženske govorce, največ govorcev sodi v starostno skupino 30–44 let). Da bi se izognili težavam, ki smo jih imeli pri analizi, je potrebno poskrbeti za kakovostnejše posnetke. Potrebne so tudi meritve ostalih samoglasnikov z namenom ugotoviti, ali in kako se samoglasniški trikotnik obalnih govorcev razlikuje od samoglasniškega trikotnika standardnega jezika.

Literatura

- Arh, Matej, 2014: *Izgovor polglasnika pri obalnih voditeljih Radia Capris: zaključno delo*. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije.
- Boersma, Paul, Weenink, David, 2017. *Praat: doing phonetics by computer* [Computer program]. Version 6.0.23. <<http://www.praat.org/>>. (Dostop 18. 2. 2015.)
- Canepari, Luciano, 1980: *Italiano standard e pronunce regionali*. Padova: Cleup.
- Canepari, Luciano, 2003: *Manuale di fonetica*. München: Lincom Europa.
- Canepari, Luciano, 2005: *A handbook of pronunciation*. München: Lincom GmbH.
- Jurgec, Peter, 2004: Natančnost odčitavanja formantov pri digitalnem spektrografiranju na podlagi LPC-analize. *Jezikovne tehnologije [Elektronski vir]: zbornik B 7. mednarodne multi-konference Informacijska družba IS 2004, 9. do 15. oktober 2004*. Ljubljana: Institut Jožef Stefan. 34–41.
- Jurgec, Peter, 2006: Formantne frekvence samoglasnikov v tonemski in netonemski standardni slovenščini. Vidovič Muha, Ada (ur.): *Slovensko jezikoslovje danes*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 103–114, 467–478.
- Jurgec, Peter, 2011: Slovenščina ima devet samoglasnikov. *Slavistična revija* 59/3. 243–268.
- Ozbič, Martina, 1998a: Akustična spektralna FFT analiza samostalniškega sistema slovenskega jezika. Erjavec, Tomaž, Gros, Jerneja (ur.): *Jezikovne tehnologije za slovenski jezik: zbornik konference / Mednarodna multi-konferenca Informacijska družba - IS'98*, Ljubljana, 6. do 7. oktobra 1998. Ljubljana: Slovensko društvo za jezikovne tehnologije. 55–59.
- Ozbič, Martina, 1998b: Akustična spektralna FFT analiza samoglasniškega sistema slovenskega jezika pri tržaških Slovencih. *Defektologica slovenica* 6/1. 22–51.
- Ozbič, Martina, 1998c: Razmerja med formanti samoglasnikov matične in tržaške slovenščine. *Uporabno jezikoslovje* 6. 124–135.
- Pavletić, Nika, 2015: *Jezikovna analiza Slovarja izolskega slenga: zaključno delo*. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije.
- Petek, Bojan, Šuštaršič, Rastislav, in Komar, Smiljana, 1996: An acoustic analysis of contemporary vowels of the standard Slovenian language. Bunnell, H. Timothy, in Idsardi, William (ur.): *Proceedings ICSLP 96 / Fourth International Conference on Spoken Language Processing*, October 3–6, 1996. Patras: University of Patras. 767–770. <<http://www.asel.udel.edu/icslp/cdrom/vol1/820/a820.pdf>>. (Dostop 5. 6. 2017.)
- Roseano, Paolo, 2010: La pronuncia del friulano standard: proposte, problemi e domande aperte. *Ce Fastu?* LXXXVI/1. 7–34.

Skubic, Andrej. E., 2001: Mesto standardnega jezika v jezikovnem repertoarju posameznika. Vidovič Muha, A. (ur.). *Slovenski knjižni jezik – aktualna vprašanja in zgodovinske izkušnje: ob 450-letnici izida prve slovenske knjige*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. (Obdobja, Metode in zvrsti 20). 209–226.

Slovar slovenskega knjižnega jezika, druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja. <www.fran.si>. (Dostop 30. 6. 2017.)

Šeruga Prek, Cvetka, Antončič, Emica, 2003: *Slovenska zborna izreka: Priročnik z vajami za javne govorce*. Maribor: Aristej.

Škofic-Guzej, Jožica, 1994: O oblikovanju slovenskega pogovarjalnega jezika. *Slavistična revija* 42/4. 571–578.

Tivadar, Hotimir, 2004: Fonetično-fonološke lastnosti samoglasnikov v sodobnem knjižnem jeziku. *Slavistična revija* 52/1. 31–47.

Tivadar, Hotimir, 2010: Normativni vidik slovenščine v 3. tisočletju – knjižna slovenščina med realnostjo in idealnostjo. *Slavistična revija* 58/1. 105–116.

Tivadar, Hotimir, 2012: Nove usmeritve pri raziskavah govora s pogledom v preteklost. *Slavistična revija* 60/4. 587–601.

Toporišič, Jože, 1975: Formanti slovenskega knjižnega jezika. *Slavistična revija* 23/2. 153–196.

Toporišič, Jože: 1978: Glasovna in naglasna podoba slovenskega jezika. Maribor: Založba Obzorja.

Toporišič, Jože idr. (ur.), 1994: *Slovenski pravopis. 1, Pravila*. Ljubljana: DZS.

Toporišič, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.

Volk, Jana, 2011: Intonacija v spontanem govoru v Slovenski Istri. Jesenšek, Marko (ur.): *Globinska moč besede: red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*. Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta. 379–395.

Volk, Jana, 2012a: »Pojoča« intonacija v Slovenski Istri. Krakar Vogel, Boža (ur.): *Slavistika v regijah – Koper*. Slovenski slavistični kongres, Koper, 27.–29. september 2012. 58–64.

Volk, Jana, 2012b: Using the ToBI transcription to record the intonation of Slovene. *Linguistica* 52. 169–186.

Volk, Jana, 2015: Sredinski glasovi v spontanem govoru govorcev slovenske Istre. Smolej, Mojca (ur.): *Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis*. Ljubljana: Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. 819–828.